

Handleiding Praatstenen DEDICATED Voor zorgverleners en/of mantelzorgers van iemand met dementie

Hoe gebruik ik de Praatstenen?

Laat de cliënt* één of meerdere dobbelstenen gooien. Stel na de worp eventueel een vraag: wat zie je? Wat valt jou op? Wat betekent dit voor jou (terwijl je naar een symbool wijst)? Meestal is een vraag niet nodig, en reageert de cliënt zelf op wat er gegooid is. Laat de cliënt aan het woord, en neem de tijd. Moedig de cliënt aan om de gedachten te laten gaan over wat de symbolen oproepen. Dat kan een herinnering zijn, maar ook een gedachte, een wens, een mening, een anekdote, et cetera.

Soms vinden mensen het moeilijk om een symbool te verbinden aan een verhaal. Dan kun je ze op weg helpen, door enkele voorbeelden van associaties voor te leggen. Bijvoorbeeld, als het symbool van de speen gegooid is: 'Waarom doet dit je denken? Aan je kinderen? Je kleinkinderen? Aan je eigen kindertijd? Iets anders?'

Ieder symbool kan bij iedere persoon iets anders oproepen. Er is dus geen goede of foute uitleg. Dat maakt ieder gesprek, of iedere interactie op basis van de Praatstenen, uniek.

Moet ik ze alle vier gebruiken?

Nee. Neem de vrijheid om de Praatstenen te gebruiken zoals je wilt. Je kunt met alle vier de Praatstenen laten gooien, maar je kunt ook naar wens een selectie maken van één, twee of drie stenen. Als je het gesprek nog verder wilt sturen, kun je ook één van de dobbelstenen, met een vooraf gekozen symbool aan de bovenkant, op tafel leggen. Je kunt dan doorvragen naar het symbool: wat zie je, wat valt jou op of wat betekent dit symbool voor jou?

Moet er met de stenen gegooid worden?

Nee. Je kunt bijvoorbeeld ook één steen in de hand leggen van de cliënt. Wie weet wordt er niet gegooid, maar wordt er – al draaiend met de steen – een verhaal losgemaakt door de symbolen die verschijnen. Ook dat is een goede manier om de Praatstenen in te zetten.

Hoe kan ik het vertellen van verhalen stimuleren?

Wil je de cliënt helpen met het vertellen van één of meerdere verhalen? Stel dan vragen die de ander stimuleren om verder te vertellen bij een symbool. Bijvoorbeeld een verdiepvraag:

- Wat bedoel je daarmee?
- Roept dit symbool een gevoel bij je op? Welk gevoel is dat?
- Wat vind je mooi aan dit symbool?
- Wat vind je lastig of vervelend aan dit symbool?
- Kun je dit nog iets meer toelichten?/Kun je er nog meer over zeggen?
- Kun je een voorbeeld geven?
- Hoe is het om hierover te praten?
- Wat raakt je nu?

Scan de QR-code voor voorbeelden van gespreksonderwerpen per symbool op de Praatstenen. Voel je vooral ook vrij om zelf onderwerpen te bedenken.

De Praatstenen kun je tevens gebruiken om gesprekken aan te gaan in het kader van Advance Care Planning (ACP), ofwel proactieve zorgplanning. Onderwerpen die daarbij aansluiten, zijn op de lijst voorbeelden van gespreks-onderwerpen (QR code) aangegeven met een sterretje

*Waar cliënt staat, kan ook 'bewoner' of 'naaste' worden gelezen.

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door:

Colofon

Het DEDICATED (Desired Dementia Care Towards End of Life) project heeft als doel de palliatieve zorg voor mensen met dementie en hun naasten te verbeteren. Kijk voor meer informatie op www.dedicated-awo.eu

Deze gesprekshulp is ontwikkeld in samenwerking met Bureau MORBidee.

Ontwerp symbolen:

Sanne Klompenhouwer, Gielen Druk Print Webmedia.

*Deze gesprekshulp is niet geschikt voor kinderen onder de drie jaar, vanwege de kleine onderdelen.
DEDICATED en/of Bureau MORBidee is niet verantwoordelijk voor schade ontstaan door deze gesprekshulp.*